

5
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

Kougi
ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ. II, 45/1960

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

10-12-69/16-12-1969.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Κουβιά.....
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας Εὐδαίμονος Διημερᾶς
Νομοῦ Λαυωνίας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Γρηγορίου
Παρασκευᾶς... ἐπάγγελμα Αἰδακταῆς.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Κουβιά - Μολάτω - Λαυωνίας.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 4.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Σταματῖανος Ἐμμανουήλ.....

ἡλικία... 45... γραμματικαὶ γνώσεις Γ. Δυοζιμοῦ...

τόπος καταγωγῆς Κουβιά - Λαυωνίας.
οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Μανουῆλ... ἡλικία 60...
Πατριάρχης Δ. Δυοζιμοῦ... τόπος καταγωγῆς Κουβιά
Λαυωνίας

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; α) Μεγάλη θάλασσα, Ριζοβράση, Εὐαγγελία, Βαρφαῶ,
Πηγαδαί, Βράχος. β) Νταρεῖα, Χύλα, Κορνιδία, χυρόρες, Δυμίες, Εὐαγγέλι, Λίτσι.

Ὑπῆρχον αὗται χωρίσται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; Τίς ἄλλα γὰρ... καὶ οὐκ ἔχρονε.....

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
καὶ εἰς τοὺς Λωφισμοὺς καὶ εἰς τὴν Κοινότητα.....

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; Ναί.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

καὶ εἰς τὰς δύο

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *Ναι*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Αὐτὸν ἀνωήρχαν ἐπὶ χωρίῳ καὶ τσιφλικόδε

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;)..... *.....*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ἄλλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *Πένναμε*

ἐργάτες ἐπὶ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸ τρυγημα. ἦσαν ντόπια καὶ ἀπὸ τὰ διωλιανὰ χωριά. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Πάρινατε 5000 εἰς τὴν ἡμέραν.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναι, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; *Οχι*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; *Ἐπῆγαιναν ἐπὶ θέμ. γυαγμανιάκια ἔλαιος.*

Ἐπῆγαιναν ἐπὶς Σπέτσες, Λαωνίδιον, Γαργαλιάνους καὶ Πύργο.

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρ-αματευτάδες (ἐμπόροι) κλπ. ; *Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς ὡς ἐργάται.*

δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Τὰ διπλάζανε... με... κομπορὰ... τὴν... τὰ...
 Τὰ... χιτῖνα... δηλαδὴ... τὰ... πρὸ βαλὰ... τὰ...
 ἔμα... τῶα...

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;

ἀπὸ... τὰ... 1930... καὶ...
 μετὰ...

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

ἔχουμε κόνον δίφτερο γιατί ἔχουμε πετρώδες εδαφος...
 Τὰ φτερόνα με ἐπὶ τὴν... ἔχουν... καὶ μετὰ ἐπὶ Νιάντα

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χερσὺν. 4. Σπᾶθην. 7. ὄνι. 10. κοινὴν...
 2. ... 5. φτερά. 8. γόνατος. 11. ...
 3. Κονιῶνα. 6. σταβὰς. 9. ...

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)

3) Μηχανὴ θερισμοῦ

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *Δέν. ὠφέλεια...*

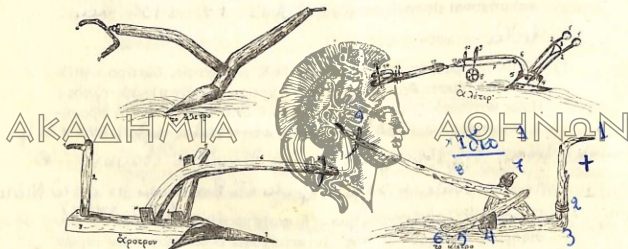
5) Μηχανή ἀλωνισμού *"Ερχεται. ὑπὸ τὸ.....*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον *..τὸ. ἀπαιτάμε...δ.....*

ἕνας...κὲ...τὸν...ἄλλον...μόναχας...βοηθάμε...

δ. ἕνας...τὸν...ἄλλον...διδαδῇ.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>Χεράκι</i>	6. <i>ῥύμι</i>	11.
2. <i>Γεγάκι. βιδιόφιλο</i>	7. <i>ξοάθι</i>	12.
3. <i>Κονιόφρα</i>	8. <i>καθάρ</i>	13.
4. <i>Καλιόρι</i>	9. <i>καλιόρι</i>	14.
5. <i>Φτερό</i>	10.	15.

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Εἶναι... τὸ... ἴδιον... καὶ... ἐπὶ... πετρώδη... καὶ...
ἐν... χωματῶν... χωραφίαι...

+ Μακρὸν ἄσπενδ.

ὕνι

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;.....

Πρῶτα... ἦτο... ξύλινη... ἀπὸ... 1942-43
ἔργον... εἰδεκέναι...

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

ἐνεπάρχει... βρύλα, πριόνι, Τρουχέλι, Ἀρνάρι.

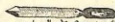
+

ἀρίδα

Τρουχέλι

+

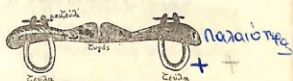

ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος. *Πρὸ τοῦ 1920. τὰ βοῖδα. Τώρα. χαϊδούριο, ἄλογα, μουλάρια.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *τὰ τὴν βοῖδα δύο. Τώρα καὶ δύο ζῶα ἢ καὶ ἓνα.*

- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;

στὰ βοῖδα βοῖδα μὲ ζυγὸν καὶ ζεύγες. Τώρα βάζουν καὶ δύο ζυγὰ καὶ ἀλυσίδες καὶ λαίμαργες.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύγες, πιζέυλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *Παναγιώτης*

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Λέγεται φαντζός καὶ τοῦ ζυγοῦ. τὰ λέγεται καὶ κουλλούρι καὶ εὐδρένιο.*

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *ἀπὸ τὸ τεχνικὸν τὰν καὶ μέχρι σήμερον.*
Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

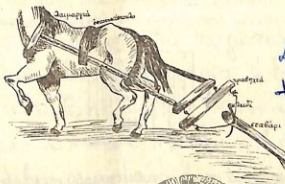
Γίνεται καὶ λαίμαργα καὶ ζυγὸν ἐπὶ τὸν τοῦ ἄροτρον

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον. Βάσταμε.. τ.μ. λαίμαρχι..

Περνάμε.. τὸ ζυγὸν.. τίς ἀλυσίδες.. καὶ δένουμε τίς

λαίμαρχιες.. διὰ νὰ δεθῇ τὸ ἄλγιστρο καὶ τὸ περὶ καὶ ἐπὶ

ζυγὸ καὶ θά. στερεωθῇ τὰ χάντρα τοῦ ἄλγιστρού ἐπὶ μέντοι τοῦ ζυγοῦ.

δίνου ἀκριβῶς τὰ
ἴδια καὶ ἔχω εἰς
ἴδιες ὀνομασίες.

Στὸ χεῖρὸς μας ἔνας
δύο καὶ ἑκατὸν
ἔτσι

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) ; 2) γυναῖκα ; 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. Τότε.. καὶ.. ἄνδρες.. καὶ..

γυναῖκες.. τὴν.. μέντοι.. ἄνδρες..

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) Περνάχαμε.. τ.μ. τοῦ ζυγοῦ.. καὶ τίς

ζεύγεις.. βάσταμε.. τὰ πανηγύδια.. ἐπὶ μέντοι.. ἐπὶ ζυγὸν.. βάσταμε.. καὶ λούρι.. δένουμε
τὸ καλούρι.. καὶ λούρι.. καὶ περνάχαμε.. τὸ καλούρι.. ἐπὶ τὰ καλούρι..

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεῖον ἄροτρον Περνάχαμε.. εἰς λαίμαρχιες..

Περνάχαμε.. τὸ ζυγὸν.. εἰς ἀλυσίδες.. καὶ δένουμε.. εἰς λαίμαρχιες.. Περνάχαμε.. τὸ ἄλγιστρο.. ἐπὶ
ζυγὸ καὶ στερεωθῇ.. χάντρα τοῦ ἄλγιστροῦ.. ἐπὶ μέντοι τοῦ ζυγοῦ.. δένουμε.. τὸ καλούρι..

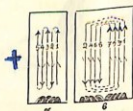
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Τότε δένουμε.. ἐπὶ μέντοι.. τὰ κέρατα τοῦ βοδιοῦ.. ἀπὸ μέντοι καὶ τὸ καλούρι..
τὸ δένουμε.. ἐπὶ τὸ καλούρι.. τ.μ. τοῦ ἄλγιστροῦ.. τοῦ ἄλγιστροῦ.. τ.μ. τοῦ καλούρι..

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἔδω. οὐ. τόπο. κας. με. τὸ. δι. ὑ. τε. ρα. χ. ν. κ. λ. α. ὀ. ἔ. ρ. α.
δ. ὡ. ρ. ε. ὑ. ὀ. ἔ. ρ. α.

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργωμάτων σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαορίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); ἰ. ν. κ. λ. α. ὀ. ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α.
ἢ. ὀ. ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α.
... κ. λ. π. ... τ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α.
Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαορίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; με. ἔ. ρ. α.
... ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α.

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Μ. ε. ὀ. ἔ. ρ. α. ὀ. ἔ. ρ. α.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Σε. ... Ολα

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Τα ὀργώματα καὶ τὰ τε καὶ τὸρα τὰ φεβρουάριο ἢ Μάρτιο καὶ τὰ εὐεργάτα. Ἐν τῷ χρόνῳ... Ἄν. τοὺς εἶχαμε. ὁ νόμος. Κάνουμε τότε καὶ ἄλλο ἕνα ὡν. Νοέμβρι καὶ ἑτά ἕνα μῆνα τὰ εὐεργάτα

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΝ ἔχουμε καὶ τὴν ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Τότε δὲν ἔα ἀφίναμε καθάρου...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; Τὸ φεβρουάριο καὶ Μάρτιο καὶ τὸ πο. ἑβρ. μήνα. Νόνο διὰ τὸ σιτάρι καὶ κριθὰρι ποὶ ἐπέρνοιντε ἐμῆς

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Ἄλ. ἔτρι... ἔτρι

βαμνοῦλα καὶ γάλα καὶ τὸ εὐεργ. Ταχάρ καὶ βάθουμε γίχο- γίχο εὐεργ. καὶ εὐεργ. καὶ ἢ ἔτρι...

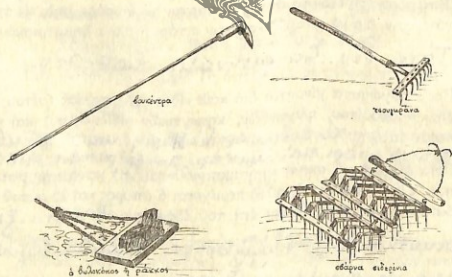
β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

Τὰ καθαρίζετε... ἐν... ἑαλίη... τότε...
ἐν... βόσκει ἐπὶ... κτήνος ἐν... βοσκείας.

2) Γίνεται μετά το ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ὀχι

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδρα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1 - 3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ὁμοῦ δὲν παίρνει τὸ σπέρμα ἐνὰ βόλῃ. ἢ
τὸ γυναικ. τὸ σπέρμα.

— 10 —

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Μόνο το κτενό ξινάρι.

..... ξανά. Ο ΤΕΝΟ.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Ο ζευγαλάκης παίρνει ένα δινό παιδί. ή έρχεται για να κοιμηθεί μαζί με τον πατέρα. ε.ά.η.α.ρ.

- 7) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργούντο (ἢ καλλιεργούνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. Τὰ ἴδια χωράφια τὴν αὐτὴν χρονιά καὶ ἐπὶ τὴν αὐτὴν

ἐξ ὧν καὶ ἐκρίναμεν καὶ τὴν ἐκκλησίαν καθὰ τὸν λόγον καὶ ἐκρίναμεν τὰ
ὡς ἔγραψατε ἐκαστὸν τὸ κατὰ τὸ ἴδιον καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἡμεῖς.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ... Τα ἴδια τὰ βόσκη

και παρὰ πρὸς Ζόβυ, ἡ βίωσις.....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. ... Δὲν φυτεύοντες πρὸς αὐτὰς.

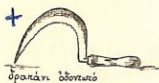
Opinion:

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ..Μὲ τὸ ὀδοντωτὸ
δρεπάνι... ἐὰν αὐτὸ πού εἶναι ζυγαμειωμένο.

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Μὲ δρεπάνια

ἢ καὶ μὲ τὰ χεῖρα.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Μὲ ὀδοντία.....

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
ἦταν ξύλινη.....

- 5) Ποιος κατασκεύαζαν αυτά τα θεριστικά εργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ... οι ιερόμεικτοί

- 6) Ἡτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χειράς, δηλ. δι' ἐκρίζωσέως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.)

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἔθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοιπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Εἰς 15-20 μέτρα μαλακία κεραμῶν*

- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).....

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχμῆς,
πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; . . . *οἱ κ.δ.οι. μανουμε. τὰ. ἀ.κ.δ.ρια*
τὰ. δ.εν.ου.με. κ.ε. ἕνα. ἐπὶ. χ.υ. καὶ. ἰ.δ. β.α.ρ.ου.με
χ.α.λου.

- 4) Πώς τοποθετούνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἑδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ; Ποσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίσσμα
τῆς χειρός) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαί τῶν σταχύων εὗρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρώνονται. (Περιγράψατε, λεπτομερῶς) τὸ βάθρον. αἰμα-λὶγα
πέχ. ζε. - Πέν. λ. με. ὑ. κ. φά. ρια. καλὰ μιά. περία. μελὰ τὰ
δένουμι. με. δεκα. μιά. ἀνοδ. τὸ ἴδιο. εἰάρι. τὸ. πιά. κορυμ.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλίες. Τὰ λήμιε δελτία.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ἔρχοντο ἐκεῖ καὶ
ξέναι.

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεῖσθε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

Με ἡμερομισθίον
εἶδος. Παιρνανε 5 οὐν. ἐπὶ τὴν 4 ἡμέρας καὶ
φαγετοῦ.

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Ἄν. ἔβαζαν τὴν ποτα. αὐτὴ ἐπὶ μέσην.
ἔβαλε γὰρ ἡ ἐπὶ δονατὰ καὶ δὲν
ἀσθενεῖ.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Αρμόδια οργάνωση: Διεύθυνση, Πύλη
 2. Σελίδα: 0χι μηδενική.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἡ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Τότε... Χάλασε ὁ τόπος.

Tikpa Uwo la.....

- 6) Πού την τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθήριστοι; (Εἷς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερώς όπου υπάρχει σχετικόν ή άλλο τι
 εθικόν. Αντιτάξτε τα μέλη του νοικαίου Στα

[illegible]

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

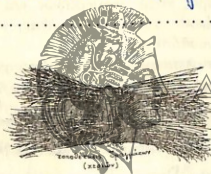
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;.....

Τὰ δὲ καὶ αὐτὸ πάλιν αὐτὸ ἐὶ
βίβλια λυμένα.

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δερμάττιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ...ιδιος...ἐὼ...ἤρξατο...ἀρμαλίες...καὶ...τὰ...ἐδένε
 δερμάτια...τὸν...ἔβαλε...καὶ...τὸν...ἔβαλε.....
 μισαχλατῆ...τὰ...ἐδένε...μὲ...δερμάτια...
 ἀπὸ...τὸ...πῶς...ἔβαλε...ἀπὸ...τὸ...ἔβαλε
 ἀπὸ...τὸ...ἔβαλε...τὸ...ἔβαλε...μὲ...νερό.
 καὶ...τὸ...ἔβαλε...τὸ...ἔβαλε...καὶ...τὸ...ἔβαλε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

τὰ...ἔβαλε...καὶ...τὸ...ἔβαλε...φάρδια.
 καὶ...τὸ...ἔβαλε...μὲ...τὸ...ἔβαλε...τὸ...ἔβαλε

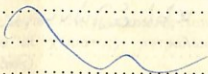
ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....*Δεν μαζεύει φυτότα π.π.ν*
.....*Εξωστιας γιατί είναι ορεινός.*
.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

1) Ἐσυνηθίστο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐσὺ
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

*Ταίριαζε τὰ ζῶα σανὲ καὶ βίω. Σπέρναμε
τὸ βίω ἢ τὸ σανὲ καὶ μετὰ μαζεύσαμε ἐν χωράφι.
τὸν βράβαμε μετὰ χεῖρα. Τὸν ξεραινάμε ἐν χωράφι
ἐν δένειμε δένδρια μετὰ κιντὲ βέργες καὶ τὸν βράβαμε ἐν
ΤΣΑΡΜΟ*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Μὲ τὰ χεῖρα τὸν μαῖο*.....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Τὸν... ξερραίνετε... εἰς χωράφι
καὶ τὸν... δένετε... εἰς... χωρὶς...
.....
.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

..... εἰς τὸ ἄλωνι.....
.....
.....
.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

..... θεμωνοστάσι... τὰ βαζοντε... γύρω...
γύρω... καὶ... ἀπὸς... καὶ...
.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι;

..... ἦταν... ἀπὸ... παλαιά... ἔτσι...
τὰ... θεμωνοστάσια...
.....
.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ...
.....
.....

- 5) Τὸ ἄλῳνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεάς, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δὲ πρῶτον... ἀπὸ τοῦ... ἐκείνου... καὶ ἔχον

...Τρέψ. οὐδ. Χωρὶς. Στὰ ἀλυσία αὐταὶ ἀγωνίσαντο
μαρ. ὁ χρόνος ἀνάλογος τῶν μαρτ.

...φρην... ὅτι... χάρω... ἐστὶν ἀληθινὰ αὐτῷ
μή σὺ θερά· ὁ χρόνος ἀνάλογα μὲ τῶν μαθηρῶ.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλῶνισμα καὶ πότε λήγει ; *ἀρχιναχαίει*

ἀποὶ τὸν Πόντιον καὶ ἐβέννατε ἀνάλογα ἐς καὶ ἐν:

- 7) Εἶδη ἄλωνιων (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των). π.χ. χωματάλωνα (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος). πετράλωνα (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν ἑκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ἔχουν μετὰ καλὸν ὄραμα.

→ *ΣΑΥΡΟΣ*
 - η *ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ* οὗτο *ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ* ἡ *ΠΕΡΙΟΧΗ*
 ΠΑΝΤΕΣ *ΕΝ* τῇ *ΚΑΤΑ* *ΒΑΣΙΛΕΥΣΑ* *ΣΥΝ* *ΤΟ*

Admission

Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνα ἑκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ

.....

.....

.....

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἁλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ...~~ε~~.....

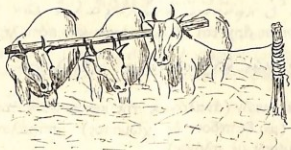
.....

.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλῳνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλῳ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Τὰ βόσκει· γύρω· γύρω· κ.λ. εὐχέλωνι· ἐκ. κ.λ. βοσκῆ· καί·
ἐκείνη· καὶ· ἐκ. κ.λ. βοσκῆ· διὰ τὰς·.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυραποποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλakoῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιοῦ ἐύληος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλouras, δουκάνη, βουκάνη κ.λ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἑτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ αὐτῶ νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

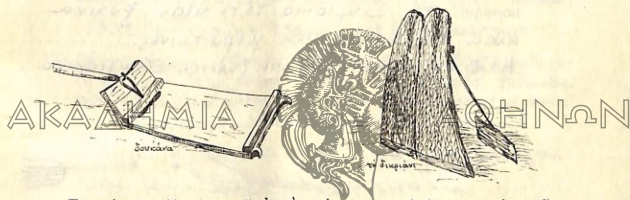
Ἀένο· καὶ· ἀένο· κ.λ. κ.λ. γ. κ.λ. καὶ· γύρω·
γύρω· γύρω· κ.λ. εὐχέλωνι·.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

Εὐδὲν γὰρ δύναται μεθ' ἡμετέρων, ὥς λαμβάνεται

Τὸ ἕνα ἀποχρ. ἢ πλ. θρησκ. καὶ τριχιά. Τὴν δ' αὖτε μὲς τριχιά
τῆ δ' ἐνταύθι. ἢ ἑνα. καὶ λαβεῖ. ἢ ἀνεκδοξί. καὶ ὡς ἀσφαλάκε ὅ
κυβερτο.. Μπλὰ ἀνά 15. χύρου> καὶ ἐν ταύτῃ τριχιά. καὶ ἐκχυρίστη

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἔαν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάν,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχυῶν τούτων;

Yola hijwa

- 6) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;

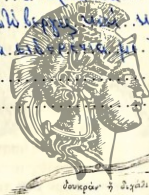
Ἀρχίζει ἐν ὥρῳ καὶ ἐπαυρᾶται ἐν
τῇ νύκτι.

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Τὰ Σιπιδάκια τὰ τεύχλια ξύλινα
ἄλλα ἐκαστὸν ἑξῆς κερατίνες
Μετὰ ἐξήκοντα μετὰ ξύλινον ἐκαστὸν ἑξῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι ἢ διχάλι

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
τους στάχους ; ... Ν.αι

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)... Τ.α...

ἡ γράμμι

ἡ γράμμι καὶ ἡ δόνησις ἡ δόνησις ἡ δόνησις
ἡ δόνησις ἡ δόνησις καὶ ἡ δόνησις ἡ δόνησις

καμουσσί

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κοπάνος στρογγυλός

ξύλο καμπύλον διὰ τὸ κοφάνημα
μικροῦ ἀντὶς δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

.....

- Κατά τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας; *Karla W. Alexandrova, XE*

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλυσιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς).

β'. Λίχνισμα

- και ποιον το σχημα αυτου... $\lambda \epsilon \nu \dots \epsilon \kappa \epsilon \dots \beta \nu \dots \phi \alpha \dots \mu \epsilon \omega \dots$
βενζινη και το φινιρι και ηι ουσιας.....

— 25 —

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Τὸ ἀνέμειξε μακρόνως αὐαί.....
ὅ... λέγαμε... λαβὴν.....
ἀν... βόλας... ἰσχυρὰ... ὅ... ἔκρυψε.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.... *ἢ... ὅ... ἔκρυψε...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμειξε)· ἀνδρὰς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
... *καὶ... ἀνδρὰς... καὶ... γυναῖκες...*

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

*Τὰ... λίχνη... κόντυλα... λωοῖσθαι... ἢ... ντουρβάνη...
ἢ... πίδαρι... εἶναι... ἓνα... ξύλο... ἢ... ἑνὶ... ὀνυλαφάνει...
... Δεύτερον ἀλώνισμα... δὲν...
... ντουρβάνη... μένεται...*

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆσις τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)* διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Μ.έ.τῶ...φ.τ.υ.ά.ρι..καί..τ.ύ..ν.τα.ν.φ.δ.ά.να..Μ.ε.λ.ά.τῶ

περγάζαμε.φ.έ.ύ..δ.ρι.μό.ν.ι..τ.ό..ξ.μα.να.ν..γ.υ.να.ί.τι.ς..Ἡ.κ.α.ν.τ.ρυ.η.ν.ῶ
ἢ κυρτὸ κ.λ.ι.ν.ο. ~~.....~~ ἔ.δ.α.ζ.α.ν.μ.έ.ν.α.τ.ό.ύ.τ.α.ρι.καί.μ.έ.ρ.να.χ.ι.μ.έ.ν.ο.ν
καὶ τὰ κόνια ἐκείνα ἀπὸ νον.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ὁπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κόσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

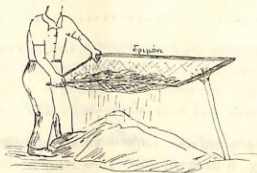
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο πάλιο δερμάτινο

κόμρος ἢ ἀριλέροι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν* π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους : βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

Δεν είναι δυνατόν.....

- δ) τὸ ἀγωνιάτικο κλίμα.

Two sp. 5.

- Σύμφωνα... δοχεία... υπό... έκτακτη... καβόνια...

- 29 —

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ὙΠΑΙΘΡΟΝ ; Σὺν... ἀχειρῶνα...

Τὸ... κενὸν... λαβόμε... κ.ε. κ.ε... γὰρ... βασιμιά... τράφια
ἢ... μολαίνα... κενὸν... λὰ... λέγαμε... Χαρὰ... ρίαν...

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

Τὸ... κενὸν... τὸν... διαλέγαμε... κ.ε. ἀλφνι... "Οὐαν...
ἀκινά... λαβόμε... τὸ... καλὸ... κ.ε. ρι... καθότι... κενὸν... λα... και
κ.ε. ἀκινά... ἀκινά... κ.ε. ρι... κ.ε. ρι...

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Στάχυν... κ.ε. ... καθότι... κ.ε. ρι... κ.ε. ρι...
ἀκινά... λαβόμε... τὸ... καλὸ... κ.ε. ρι... καθότι... κενὸν... λα... και

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς· ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ Δὲν ἀναρτῶν φωτίαν

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, χοροὶ, ᾄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Γ. Παραινεύων Α. Γρηγοράκος, διδάσκαλος.
 Η βωλοτοχή αὐτὴ ἐγένετο ἀπὸ 10.12.69
 ἕως 16.12.69]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ